

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnikom se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hiš. 5. — Delničniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisni se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Državni zbor.

V seji 6. aprila 1897 so našli poslanci različnih strank, med njimi tudi slovenski, ministerstvu najvažnejše pritožbe kmetijskega stanja. Ta vloga se glasi v poglavitnih točkah tako-le: »Največi del avstrijskega prebivalstva živi ob poljedelstvu, usoda prebivalstva je tesno združena z usodo zemlje. Poprej se je od zemljišča dobival dobiček, toda dolgo vrsto let sem je poljedelstvo zapuščeno. Cena je poljedelskim pridelkom padla tako, kakor nam tega ne pripoveduje zgodovina narodnega gospodarstva; cena žita je nižja, kakor so stroški za pridelovanje.

Žito in moka se ne izvažata (iz Avstrije) več, kakor poprej in je leta 1894 padla izvožnja za 3.486.070 gld.; nasproti pa se povzdignila izvožnja ogerske moke od 384.481 na 1.684.015 metercentov.

Leta 1889 je znašala izvožnja žita na Nemško 26 odstotkov; l. 1895 je padla na 12 procentov. Izvožnja živine je padla za 6.895.349 gold., izvožnja živine iz Ogerske v Avstrijo pa znaša že 1.041.344 komadov v vrednosti 86½ milijonov gld.

Popolnoma vničeno je pridelovanje lanu, ob katerem so živeli prebivalci po hribovskih krajih, in mlinarstvo. V Avstriji so med vsemi državami Evrope najvišji direktni davki, posebno zemljiški in hišni davki. Bremena za armado rastejo od leta do leta in stroški za prepisila so tako visoki, kakor še nikdar. Kmeti dobivajo še vedno silno težko kredit (posojilo) in obrestna mera je v primeri z doneski zemljišč neprimerno visoka.

Kmetijski stan se je zadolžil, da je že strašno. Od leta 1868 do 1892 se je v zemljiških bukvah vknjižilo novih dolgov za 2.021.688.537 gold. (torej čez 2000 milijonov gold.) Po eksekutivni dražbi se je prodalo v letih od 1868 do 1892 220.000 kmetij. Poljedelskih delavcev primanjkuje in plačila kmetijskih poslov so tako visoka, da se pod neko zemljišča več obdelovati ne morejo. Vključ § 4. deželno-brambovske postave iz leta 1893 se kličejo rezervisti in deželni brambovci k letnim orožnim vajam večidel ob času poljedelskih del, posebno ob času žetve; s tem se odtegnejo gospodarstvu najboljše moči.

Če se prigodi kakšna vremenska nesreča, mora kmet hoditi od Poncija do Pilata, mora čakati dostikrat cele mesece, preden dobi kakšno odškodnino; včas ne dobi tudi nobene, ali pa se mu odpiše kaj malega davkov. Od strani kmetijskega stanja se je dostikrat že izrekla želja, naj se ustanovi v vsakem okraju komisija, katera bi samostalno predlagala vsako leto, koliko davka naj se odpiše.

Vlada ne skrbi za to, da bi se domači pridelki izvažali, kakor bi to bilo treba. Vožnina na železnicah za prevažanje blaga, živine itd. je neprimerno previ-

soka; le samo za uvažanje ptujega žita in ptuje živine so polajšana. Za živinorejo kakor za zboljšanje zemljišč se do zdaj še ni nič storilo. Tudi razkosovalci zemljišč škodujejo kmetickemu stanu, mu odtegnejo zemljo ter ga poženejo na ptuje.

Gledé vsega tega vprašajo podpisani c. kr. skupno vlado: »1. Ali je njej znan žalostni stan poljedelstva? 2. Ali ima voljo, poizvedovati in potrebno vkeriniti, da poljedelstvo popolnoma ne propade?« Bomo videli, kaj bo vlada na to storila.

Dr. Pommer, Girstmaier, Dobernig, Dr. Wolfhardt, itd. so povprašali v isti seji naučnega ministerstva, s kakšno pravico še obstoji celjska nemško-slovenska gimnazija, ker njej je zadnji državni zbor odrekel podporo? Zanašamo se, da sedajšnja večina državnega zbora bo storila vse potrebno, da se obstanek celjske slovensko-nemške gimnazije zagotovi za vselej.

Rusin Barvinski in tovariši povprašujejo, zakaj je vlada ob zadnjih državnozbornih volitvah v Galiciji zaprla mnogo grškokatoliških duhovnikov, da so potem župnije ostale dalje časa brez dušnih pastirjev?

Poslanec Ghon in tovariši so vprašali vlado, zakaj trpi, da je bavarska vlada zaukazala, da se mora vsa živina, ki se pripelja iz Avstrije na Bavarsko, v 3 dneh zaklati, ko dojde na Monakovski kolodvor? S tem se bo izvoz avstrijske živine na Nemško še bolj obtežil, kakor dozdaj. Dr. Scheicher in tovariši se pritožujejo nad tem, da se po nekaterih okrajih Nižeavstrijskega kaznujejo osebe, ki so ob času zadnjih državnozbornih volitev raznašale volilne oklice, po 15 gld. in vprašajo, ali bo vlada odpravila dotični § 23 tiskovnega zakona?

Iro in tovariši vprašajo ministra za deželno brambo, ali je res, da se bo celjski peški regiment z 900 moži odposlal na Kreto? — Dr. Bulat in tovariši zahtevajo, naj se kmalu izdelajo nekatere železnice v Dalmaciji, ter se naj oskrbi železnična zveza Dalmacije z Avstrijo. — Posl. Wolf se pritožuje nad razžaljivim obnašanjem 3 oficirskih namestnikov v Mariboru proti mirnim civilistom ter zahteva preiskavo in ostro kaznovanje. — Dr. Weiskirchner želi, naj se ne dovoli »hausiranje«, prodajanje po hišah po dunajskem mestu. — Resel in tovariši se pritožujejo proti temu, da nižeavstrijska vlada ne dovoli društvu »Jason«, da bi smelo rabiti pri svojih shodih češki jezik. — Anton Steiner vpraša ministra za poljedelstvo, ali vé, da preti nekaterim okrajem na Češkem nadležnost po miših in kaj hoče storiti nasproti tej nadlogi?

Malfati in tovariši se pritožujejo zavoljo krivic, katere morajo Italijani trpeti od — Slovencev! Oj, oj!

Grof Stolberg se pritožuje, da je v Brnu mestni podžupan pri zadnjih državnih volitvah očitno agitiral za socijalnega demokrata.

Evgen Abrahamovič pripoveduje o ropanju, ki se godi v Chodorowu na Galiskem; kaj bo vlada storila, da se temu pride v okom? — V seji 7. aprila se je stavilo več predlogov in vprašanj na vlado, tako n. pr. je nasvetoval dr. Russ, naj se sklene postava, da preneha kolek za časnike, ki izhajajo le po trikrat na teden s 1. julijem 1897 za vse druge časnike pa s 1. januarjem 1898.

Lorber in tovariši — med njimi tudi Slovenci dr. Gregorec, Berks, Robič in Žičkar želijo, naj prevzame država v svojo upravo cesto na Gornjem Stajarskem iz Eisenerza v Steyer.

Dr. Pressler in tovariši se pritožujejo proti samovoljnemu okdačevanju obrtnikov, kakor se je to zgodilo v Gmundem, kjer je neka obrtnica l. 1894 plačala 30 gld. dohodninskega davka. Za l. 1896 se ga je pa njej naložilo 600 gld.

Poslanec Biankini s tovariši razlaga v svoji interpelaciji krivice, ki se godijo dalmatinskim Hrvatom, ki morajo hoditi po neki hercegovinski cesti (skozi 15 minut), ker se njim od 15. februarja t. l. ne dovoli več tamkaj prenašati soli in tobaka. Kaj bo vlada vkrenila, da se temu konec stori?

V seji 9. aprila so interpelirali Špinčič, dr. Laginja in 27 tovarišev skupno vlado zavoljo napadov, katere so delali Italijani na Slovane v Istri, kjer jih je več ranjenih. Ali hoče vlada vse preiskati in krivce kaznovati?

Cerkvene zadeve.

Aleluja!

Poprej, kakor navadno, vzbudila se je letos pri nas vesela vigred. Že zelenijo gore, že cvete sadonosno drevje, v vinogradih že najdeš mesto spečega očesa na trti up vzbujajoči grozd. Livade nenavadno lepo zelene, žita vže zrasla, dajo upanje našemu ratarju na dobro letino.

Kakor v naravi, tako se je tudi v političnem življenju pričela baš to leto nova vigred. Bode pa li sledilo tej politični vigredi tudi lepo poletje in bogata jesen, kdo zamore to prerokovati? Kar zadeva nas Slovence, imamo pač popolno pravico, da smemo zahtevati, naj se začne tudi za nas vesela vigred, vesela aleluja. Za Slovence je trajalo to nepovoljno zimsko spanje že itak predolgo. Sto in stokrat obhajala je narava svoje vstajenje, obhajal je kristjan veselo alelujo, a ubogi Slovenci spali smo primorani, poviti s kruto silo v zibelj, kojo so skovali naši nasprotniki, trdo rimsko spanje. Ako smo se od časa do časa vzbudili in zahtevali od Boga in narode nam odločene pravice, koj smo bili kot malo dete zopet potlačeni v kruto zibelj nepovoljnega spanja.

A kakor rase malo dete v zibelki, tako rastemo tudi mi Slovenci. Z močno roko raztrgali smo vezi, koje so nas vezale na tla, vrgli smo od sebe težko odejo, kojo nam je skrpala tuja sovražna vam pestrva, in ostali smo mladenško čili na duši in telesu. A zdaj, ko smo ustali, pa zahtevamo glasno naše pravice, kot čvrsti in čili otrok naše matere Avstrije.

Bodemo pa Slovenci svoje pravice kot zvesti sinovi Avstrije tudi dosegli? Gotovo pride, in je vže tukaj tudi za nas vesela vigred, vesela aleluja, kajti naš stari Bog še živi! Toda kot mladenški naš rod slovenski ne sme mirovati, mora delati, zahtevati in trdno tirjati mora svoje pravice, in gotovo bode iste tudi dobil.

Nad milijon broji hrabra Avstrijska armada svojih vojakov, a v vrstah, kar jih naša hrabra armada zmore,

hrabri in nad vse čili so sinovi slovenske matere, so naši vrli slovenski fantje. V dokaz tega je odpošiljatev naših mladenčev na otok Kreto. Ako pa smo, in moramo biti prvi mi Slovenci, kedar je potreba braniti in zastopati čast mogočne Avstrije, gotovo ne smemo biti, in nečemo biti zadnji hlapeci v naši mili domovini.

Da pa nas bodejo naši sosedje hoté ali nehoté spoštovali kot njim enake, potreba nam je v prvi vrsti, da se spoštujemo sami. Sami pa se bodemo spoštovali takrat, ko pridemo do spoznanja, da je nespodobno in za slovenski narod pogubonosno, če se med seboj, kot brati po krvi in veri in narodnosti, le sami, v obraz bijemo in grdimo. Oj ti blažena aleluja! Ti vesela oznanjevalka, da je bil naš izveličar Jezus Kristus daroval samega sebe na lesu križa za svoje sovražnike in nas vse ljudi: o pridi tudi k nam Slovincem in prinesi nam zeleno vejico miru in bratovske ljubezni!

Ne v sovraštvu med seboj, ne v prepiru obhajati hočemo to leto Slovenci veselo alelujo. Dajmo si svoje bratovske roke v trdno zvezo in storimo obljubo, da hočemo z zjedinjenimi močmi, skupno delati na to, da bodemo spoštovali samega sebe, in potem nas bodo in nas morejo spoštovati tudi naši sovražniki, in potem pride in mora priti tudi za nas vesela zveličavna aleluja!

Da pa bode vesela aleluja zares vesela za vse sloje slovenskega naroda, delajmo potem, ko smo popustili ostudni in zaničevalni bratomorni prepir, in smo se zjedinili, da podpiramo le naše slovenske trgovce in obrtnike, da pomoremo stebru našega čilega in nepokvarjenega naroda, našemu oratarju, našemu vrlému kmetu do boljšega blagostanja. Zato pa nam je potreba složnosti in zopet složnosti! Osnovati moramo kmečko zavezo, kmečko društvo, in z zjedinjenimi močmi zahtevati od dežel in države, da postavnim potom uravna in reši propada našega vrlega kmeta. Znižati se mora zemljišni davek, odpraviti pristojbine o prepisu zemljišč, uravnati kredit na zemljišča, zabraniti previsoka ocenitev in razkosanje zemljišč. Znižati se morajo vožne cene za poljske pridelke na železnih, zabraniti skoz primerno colnino uvoz tujega poljskega pridelka v naše kraje, olajšati kupčija s producenti in kosumenti, zabraniti napravljanje umetnega in ponarejenega vina, vpeljati zadrage za mlekarstvo in sirarstvo itd.

Dragi Slovenci! To naj bode naše delo, ta naj bode naša vigred, naša vesela aleluja. Pustimo vse pogubonosne domače prepire, kateri niso še nikdar narodu nič hasnili, veliko pa vže škodovali. Pomagajmo si sami in na druge se ne zanašajmo! Ako hočemo biti dosledni in ostrojni, ako si podomo vsi kot brajre roke k skupnemu delu, ako ljubimo eden drugega, kakor je ljubil vse ljudi naš odrešenik Jezus Kristus, potem bode gotovo tudi za nas napočila vesela vigred in srečno aleluja v blagor milega in ljubljene naroda slovenskega. In v to pomozi Bog in pa naša nesebično trdna volja.

Mili darovi za družbo vednega češčenja:
Reihenburg 21 gold. 45 kr., Rožer M. in E. 2 gold., Dramlje 6 gld., Nazarje 5 gld. 51 kr., Solčava 5 gld., Velika Nedelja 45 kr., Sv. Venčeselj 10 gld., Spodnja Polskava 5 gld. 50 kr.

Gospodarske stvari.

Kako streči kravam, kadar povržejo?

Velike važnosti je postrežba, kadar krave imajo se steliti. Če se to zgodi po sreči, ima kmet lep dohodek, nasprotno pa lahko veliko škodo pri hiši. Ko-